

Posudek vedoucího bakalářské práce

Jindřich Bučan: *Problematické aspekty teorie nápodoby Kendalla L. Waltona*

Bakalářská práce Jindřicha Bučana *Problematické aspekty teorie nápodoby Kendalla L. Waltona* nabízí kritickou interpretaci dodnes hojně diskutované a citované teorie nápodoby amerického estetika Kendalla L. Waltona. Autor práce sice zužuje záběr své úvahy především na otázku povahy emocí, které zakouší recipient fikčních uměleckých děl, ale skrze tento problém rozkrývá základní konceptuální výstavbu celé Waltonovy teorie a jeho kritiku lze tedy číst nikoli jen jako kritiku pojmu tzv. kvazi-emocí, ale celé myšlenky vysvětlení estetické zkušenosti s fikčními díly založeného na pojmu hry na jakoby.

Práce je rozdělena do tří hlavních částí. První je věnována představení základních rysů Waltonovy teorie spolu s jejími myšlenkovými zdroji. Autor zmiňuje Gombrichovu teorii nápodoby coby substitute, kterou se Walton přiznaně inspiroval a jejíž základní myšlenka, jak se v průběhu práce ukazuje, představuje zároveň hlavní kámen úrazu Waltonovy teorie coby teorie estetického prožitku. Ve druhé části jsou předloženy hlavní námitky vůči Waltonovu pojetí zkušenosti s uměním, přičemž pozornost je věnována především rozdílu mezi zkušeností aktivní participace na hře na jakoby a zkušeností pouhého diváka, přihlížejícího této hře. Autor přesvědčivě dokládá, že Walton se sice pokoušel tento rozpor usmířit (ukázat diváckou zkušenost, zkušenost s uměleckým dílem jako krajní případ podílu na hraní her na jakoby), bohužel neúspěšně. Práce v tomto oddíle přináší i původní protipříklad namířený proti Waltonově vysvětlení povahy prožitků spojených s fikčními světy (a tedy i fikčními světy uměleckých děl) coby kvazi-emocí. Autor za pomoci příkladu publika sledujícího utkání dvou družstev hráčů počítačových her ukazuje, že Waltonova teorie nedokáže uchopit rozdíl mezi povahou prožitků samotných hráčů a na výsledku zainteresované části publika na jedné straně a těmi diváky, kteří fikční obsah hry (fikční svět hry) vnímají jako hodnotný sám o sobě, nezávisle na výsledku klání. Waltonův přístup k celé problematice neumožňuje, jako autor dokládá, z důvodu převedení veškeré zkušenosti s fikčními obsahy na jeden princip, tedy na hru na jakoby, odlišit běžně prožívané emoce od emocí zakoušených v rámci estetické zkušenosti. Třetí část pak nabízí vlastně jen další zvýraznění nedostatků odhalených v předešlé kapitole, a to prostřednictvím předvedení řešení těchto problémů v rámci teorie psychické distance Edwarda Bullougha. Tento autor byl zvolen především z důvodu mnohých pojmových překryvů mezi jeho popisem estetického prožitku a charakteristikami, které lze nalézt ve Waltonových textech. Nicméně, právě konfrontace mezi oběma koncepcemi zřetelně odhaluje problematičnost Waltonových východisek a ozřejmuje, proč se Walton dobral tak nepřijatelných důsledků.

Celkově působí práce jako promyšleně rozvržený a pečlivě zpracovaný příspěvek k odborné rozpravě na zvolené téma. Výklad je dostatečně přehledný, vývoj jednotlivých argumentů a jejich provázanost lze dobře sledovat. Autor prokazuje dostatečnou kontrolu nad rozvíjením úvahy i nad literaturou, o níž se opírá. Za přednost práce lze bezpochyby považovat, že se podařilo udržet jednotící tématickou linii textu a celek tak působí organickým dojmem. Práce je psána kultivovaným jazykem bez větších stylistických chyb. Ze všech tří stěžejních kapitol pak nejvyšší míru původního přínosu vykazuje kapitola druhá, v níž autor prezentuje námitky vůči Waltonově teorii. Ovšem i ve třetí kapitole nalezneme autorovy vlastní příklady a originálně formulované námitky.

V rámci rozpravy nad prací během její obhajoby bych požádal autora, aby se pokusil obhájit svůj výběr příkladu na straně 45 (incident z divadla Husa na provázku z roku 2018, k němuž došlo v souvislosti s hrou režiséra Olivera Frljiče *Naše násilí a vaše násilí*), který by měl ilustrovat situaci, v níž došlo k poddistancování části divadelního publika. Skutečně lze tuto situaci charakterizovat jako případ poddistancování, anebo bychom spíše o inkriminované části publika ani jako o divácích hovořit neměli? A pokud by se nejednalo o případ poddistancování, pozbyl by tento případ síly kritické námitky vůči Waltonově pojetí kvazi-emocí?

Z formálního hlediska pak práce neobsahuje závažnější nedostatky ani v dodržování citační normy, ani pokud jde o gramatickou a stylistickou stránku.

První konzultace se školitelem nad tématem práce proběhla s dostatečným časovým předstihem před samotným psáním textu. Zároveň během fáze psaní byla práce pravidelně konzultována a před odevzdáním její konečná verze předložena školiteli. V tomto směru považuji spolupráci mezi autorem a školitelem za příkladnou.

S ohledem na výše uvedené poznámky navrhuji bakalářskou práci Jindřicha Bučana *Problematické aspekty teorie nápodoby Kendalla L. Waltona* k obhajobě a navrhuji ji klasifikovat jako **výbornou**.

Štěpán Kubalík